

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату

26.06.2024

м. Київ, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 26.06.2024 групою НПМ здійснено відвідування Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Цикаленко Ірина Ігорівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Петросов Владислав Георгійович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сидоренко Віта Миколаївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Міська, буд. 2, м. Київ, 04075.

Згідно з Положенням про Пуща-Водицький психоневрологічний інтернат (нова редакція), затвердженим розпорядженням виконавчого органу Київської міської державної адміністрації від 24.12.2019 № 2242, інтернат є стаціонарним

інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб чоловічої статі зі стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 355 осіб. На день відвідування у ПНІ перебувало 306 підопічних. Фактично до інтернату зараховано 319 підопічних, проте на день відвідування 9 осіб перебувають у відпустці, 2 особи у розшуку, 1 особа у Коростишівському управлінні поліції, 1 особа у лікарні. Усі підопічні інтернату – чоловіки, серед яких 15 підопічних – дієздатні, 301 підопічний – визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними, 3 підопічних – обмежено дієздатні, 97 підопічних перебувають під опікою/підклуванням закладу, 204 підопічних мають інших опікунів/підклувальників. Окрім того, 2 підопічних мають статус внутрішньо переміщених осіб (до 24.02.2024).

В закладі 319 осіб, яким встановлено групи інвалідності, з них 111 осіб з інвалідністю I групи, 208 осіб з інвалідністю II групи.

Фінансування інтернату за 2023 рік становило 15 697 439,50 грн, благодійна допомога – 478 110,00 грн.

Фінансування ПНІ за січень – травень 2024 року становить 6 013 482,00 грн, благодійна допомога – 13 482, 00 грн.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 188,5 штатних одиниць, з яких 120,5 шт. од. – медичний персонал (завідувач відділення, лікар-психіатр – 1,0 шт. од.; лікар терапевт – 2,0 шт. од.; лікар-психіатр – 2,0 шт. од.; лікар-стоматолог – 1,0 шт. од.; сестра медична – 20,0 шт. од.; сестра медична (брат медичний) з масажу – 2,0 шт. од.; сестра медична старша – 1,0 шт. од.; головна медична сестра – 1,0 шт. од.; сестра медична з дієтичного харчування – 1,0 шт. од.; каштелян (кастелянка) – 2,0 шт. од.; дезінфектор – 1,0 шт. од.; молодша медична сестра палатна – 73,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка - прибиральниця) – 9,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка - ванниця) – 4,0 шт. од.; сестра-господиня – 1,5 шт. од.).

Згідно з тарифікаційним списком працівників в ПНІ працює 178 осіб, з яких 113 – медичний персонал.

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18.04.2019 № 877 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю: організація і управління охороною здоров'я, психіатрія, стоматологічна терапія, фізіотерапія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

Окрім того, у закладі наявна ліцензія на право провадження господарської діяльності з придбання, зберігання, використання, знищення наркотичних засобів (список 1 таблиця II, список 1 таблиця III), психотропних речовин (список 2

таблиця II, список 2 таблиця III), прекурсорів (список 1 таблиця IV, список 2 таблиця IV) до 18.08.2027.

У штаті інтернату працює лікар-стоматолог та наявний обладнаний стоматологічний кабінет (фото 1).

Витрати на харчування на одну особу в день у ПНІ складають 176,89 грн, а витрати на медикаменти на одну особу в день складають 32,25 грн.

Директором ПНІ затверджено Інструкцію щодо дій персоналу Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату у випадку пожежі для здійснення безпечної та швидкої евакуації людей від 08.01.2024.

В 2023 році було розроблено та отримано проектно-кошторисну документацію на будівництво найпростішого укриття подвійного призначення на території закладу. Окрім того, отримано експертний висновок на проведення даних робіт на суму 32 090 546,00 грн. 18.06.2024 був отриманий дозвіл та розпочато нове будівництво споруди подвійного призначення (укриття) на території ПНІ. На час відвідування будівництво продовжується (фото 1).

Використання пенсій підопічних здійснюється з дотриманням Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173.

Окрім того, ведеться робота із поновлення цивільної дієздатності підопічних (за 2023 рік поновлено дієздатність 6 підопічним).

У 2023 році померло 9 підопічних ПНІ. Причиною смерті підопічних здебільшого встановлено ішемічну хворобу серця.

Заклад має двоповерховий житловий корпус. Територія інтернату огорожена, озеленена та облаштована для комфортного відпочинку підопічних на свіжому повітрі: наявні лави та криті альтанки (фото 2).

Під час відвідування закладу з'ясовано, що на території ПНІ встановлено камери відеоспостереження, якими здійснюється відеофіксація перебування підопічних та інших осіб у місцях загального користування. Слід зазначити, що попереджувальні знаки про здійснення відеоспостереження розміщені в загальнодоступному місці для належного візуального сприйняття громадянами (фото 3).

Корпус обладнаний автоматичною пожежною сигналізацією та ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне обслуговування. У закладі наявні схеми евакуації (фото 4).

У коридорах житлових корпусів та на вулиці забезпечено доступ до питної води, а саме є бутлі з питною водою у доступному для підопічних місці (фото 5, 6).

У місцях загального користування є телевізори (фото 7). Окрім того, підопічні мають можливість користуватися власними телефонами.

В санітарно-гігієнічних кімнатах наявна гаряча і холодна вода.

Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням, у тому числі дієтичним, наявне денне та перспективне меню. Під час відвідування не виявлено прострочених продуктів харчування.

Підопічні в повній мірі забезпечені допоміжними засобами пересування (кріслами-колісними, палицями, милицями тощо).

Підопічні забезпечені підгузками, сезонним одягом.

У житловому корпусі облаштована кімната для зустрічей підопічних з відвідувачами (фото 8), а також наявна перукарня (фото 9).

До закладу один раз на місяць приїжджає магазин, в якому підопічні мають можливість купити товари. Окрім того, поруч з ПНІ наявний продуктовий магазин та зупинка громадського транспорту.

На інформаційних стендах, в доступному для підопічних місці, наявна інформація про права підопічних, а також номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) (фото 10).

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 75 підопічними та 12 працівниками закладу. Скарг на неналежне поведіння та якість догляду від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 26.01.2023. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено:

відсутність захисних споруд цивільного захисту (підвальні чи інші заглиблені приміщення), придатних для укриття підопічних та персоналу закладу у разі повітряної тривоги або обстрілів;

порушення санітарно-гігієнічних норм, а саме в їдальні закладу протяжні ділянки стін уражені пліснявою;

відсутність безперешкодного доступу до питної води;

недостатня кількість твердого інвентарю;

відсутні кнопки виклику персоналу;

відсутні заглушки на розетках;

відсутні інструкції з пожежної безпеки та правила поведіння з електроприладами;

порушення норми житлової площі на особу;

недотримання права на приватність підопічних, а саме відсутність дверцят в туалетних кабінках та ширм під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур;

посада лікаря-психіатра та терапевта вакантна з січня 2023 року;

при отриманні лікарських засобів, що закупаються за рахунок бюджетних коштів, на упаковки лікарських засобів не нанесено спеціальне позначення – штамп червоного кольору з написом «Бюджетна закупівля».

За результатами попереднього відвідування НПМ вносилось подання:

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України розглянути подання, організувати та провести перевірку дотримання державних стандартів надання соціальних послуг Пуща-Водицьким психоневрологічним інтернатом, його відповідності Критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185.

2. Київській міській військовій адміністрації розглянути подання, вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду в інтернаті, належні умови утримання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату.

3. Київській міській військовій адміністрації розглянути питання фінансування видатків на проведення поточного ремонту приміщень Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату.

За результатами опрацювання подання Міністерством соціальної політики України, Київською міською військовою адміністрацією поінформовано Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про усунення вказаних у звіті недоліків, а саме:

інтернат листом від 07.03.2023 № 266 звернувся до державного підприємства Міністерства оборони України «Центральний проектний інститут» щодо проведення обстеження території та будівель інтернату і надання комерційної пропозиції вартості проектно-кошторисної документації для будівництва захисних споруд цивільного захисту;

з метою усунення порушення щодо облаштування електрощитової перегородкою та протипожежними дверима від сходової клітинки на першому поверсі адміністративного корпусу інтернат листом від 21.03.2023 № 307 звернувся до Департаменту соціальної політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) стосовно виділення відповідних коштів для придбання необхідних матеріалів;

на вікнах приміщень, де перебувають підопічні, знято ґрати, що не розкривалися і не розсувалися, на вікнах адміністративного корпусу та приміщень на другому поверсі житлового корпусу, де перебувають підопічні із загостренням хвороби, такі ґрати залишено;

інтернатом відремонтовано тумби для підопічних та проведено закупівлю ще 11 тумб;

на упаковки лікарських засобів, закуплених за рахунок бюджетних коштів, інтернатом нанесено спеціальне позначення – штамп червоного кольору з написом «Бюджетна закупівля»;

інтернатом запроваджено ведення медичної документації відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкції щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування», а саме заведено на кожного підопічного медичні картки стаціонарного хворого;

для забезпечення доступу підопічних до питної води у відділеннях встановлено кулери з питною водою та одноразовий посуд для її вживання;

житлові кімнати для двох і більше осіб частково облаштовані ширмами для забезпечення приватності під час переодягання чи проведення санітарно-гігієнічних процедур;

з метою забезпечення належних умов проживання осіб – отримувачів соціальних послуг та надання їм якісних соціальних послуг, вирішується питання щодо виділення коштів для проведення капітального ремонту житлових кімнат інтернату, капітального ремонту харчоблоку та їдальні;

усі переносні вогнегасники розміщені на вертикальній конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника;

укладені договори з Головним управлінням ДСНС України м. Києва від 15.03.2023 № ПП/14/24/7 на перевірку кран-комплектів та мережі систем зовнішнього протипожежного водопроводу та договір від 15.03.2023 № ПП/14/24/8 на перевірку та випробування 8 пожежних кранів;

на випадок аварійного відключення централізованого постачання води ПрАТ АК «Київводоканал», на території інтернату функціонує свердловина, яка повністю задовольняє потреби інтернату, як питною так і технічною водою;

промивку внутрішньої системи опалення буде виконано в рамках підготовки до опалювального сезону 2023–2024 років;

промарковані ребра першої та останньої сходинок, поручні наразі наявні тільки в туалетних кімнатах;

під час повітряної тривоги обслуговуючий персонал для укриття підопічних користується правилами двох стін, згідно з порадами правоохоронних та аварійно-рятувальних служб, і допомагає малорухомих підопічним пересуватися інтернатом у безпечне за правилами двох стін місце;

керівний склад та працівники інтернату ознайомлені з правилами техногенної безпеки згідно з Кодексом цивільного захисту України;

ліжковим хворим видають пляшки з питною водою;

відремонтовано тумби у житлових приміщеннях;

додатково проводиться закупівля 11 тумб, 15 шаф та 9 столів;

проведено закупівлю ширм у кількості 8 штук для забезпечення житлових кімнат;

у санітарно-гігієнічних кімнатах закладу, відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення», встановлено накладки на унітази;

проводиться робота по встановленню дверей в туалетні кабінки;

підопічні закладу забезпеченні посудом, одягом, взуттям та м'яким інвентарем відповідно до встановлених мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем, згідно з наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

в аптеці та на харчоблоці інтернату в наявності є гігрометри, які фіксують температуру та вологість;

на даний час всі продукти харчування приймаються згідно з маркуванням виробника та сертифікату;

придбані контейнери з кришками, де розмішують харчові відходи;

адміністрація інтернату тісно співпрацює з Оболонським управлінням Київського міського центру зайнятості, список вакантних посад, які є в штатному розписі інтернату, вчасно подається до центру зайнятості.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У порушення пункту 2.16 розділу III Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, на окремих вікнах житлових кімнат підопічних та вікнах санітарно-гігієнічних кімнат наявні нерозпашні ґрати, що може становити небезпеку для збереження життя підопічних у разі виникнення надзвичайної ситуації (фото 11, 12).

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання).

2. Групою НПМ встановлено, що до посадових інструкцій персоналу не включено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

3. Всупереч вимогам пунктів 34, 37 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957 (далі - Типове положення про ПНІ), в закладі

функціонує так зване «закрите відділення», підопічні якого, під час перебування на вулиці, зачиняються у відгородженій парканом зачиненій на замок окремій території та знаходяться там під постійним наглядом санітарів. На час відвідування таке обмеження стосувалось 80 підопічних. Таке відношення до підопічних даного відділення свідчить про протиправні обмеження та відношення, що понижує гідність підопічних (фото 13, 14, 15, 16).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

4. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам Державних будівельних норм України В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 22,7 м², а сама кімната розрахована на проживання 5 осіб. Відтак на одну особу припадає 4,5 м² (фото 17, 18).

Зазначене створює умови, за яких порушуються передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

5. У житлових кімнатах інтернату відсутні кнопки виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у ліжкових хворих підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

6. Окрім зазначеного, не всі підопічні забезпечені в повній мірі твердим інвентарем відповідно до розділу VI Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми). Так, у деяких кімнатах відсутні тумбочки приліжкові, стільці тверді, столи, а наявні меблі застаріли та потребують оновлення. За відсутності меблів для зберігання особистих речей окремі підопічні зберігають їх в ліжку або при собі (фото 19, 20).

7. В інтернаті не забезпечено належного питного режиму. Не всі ліжкові хворі мають безперешкодний доступ до води. При цьому, урахувавши відсутність у кімнатах кнопки виклику персоналу, доступ до питної води особливо ускладнений у нічний час. Окрім того, в житлових кімнатах відсутні графини та стакани для питної води, що порушує вимоги розділу VI Мінімальних норм.

8. Адміністрацією закладу повідомлено групу НПМ, що на території ПНІ є свердловина для забезпечення водопостачанням, проте відсутній протокол

дослідження якості питної води, що є порушенням Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400 (далі – ДСанПіН 2.2.4-171-10).

9. У порушення пункту 6.2.3.4 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення», при вході до їдальні не облаштовано умивальників.

10. Приміщення харчоблоку та їдальня на час відвідування знаходились в неналежному санітарному стані, а саме була наявна велика кількість комах, які можуть бути переносниками інфекційних хвороб. У зв'язку з відсутністю на вікнах вищезазначених приміщень сіток проти комах, в тарілках приготовленого та рознесеного обіду знаходились мухи (фото 21, 22). Окрім того, в житлових кімнатах ПНІ також наявна велика кількість мух, які докучають ліжковим хворим підопічним та сідають на їжу (фото 23).

11. В приміщенні харчоблоку не працює витяжка, у зв'язку з чим на стелі утворюється пліснява (фото 24, 25).

12. У порушення статті 49 Закону України «Про основні засади та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів» не забезпечено належних гігієнічних вимог до зберігання харчових продуктів. На стінах складу для довготривалого зберігання харчових продуктів наявна пліснява, приміщення має підвищену вологість за відсутності системи вентиляції повітря, через це деяке обладнання вкрито іржею (фото 26, 27, 28). М'ясні туші, які зберігалися в холодильнику, мали несвіжий вигляд (фото 29).

13. Під час відвідування встановлено, що матраци на ліжках підопічних, зокрема ліжкових хворих, огорнуті технічною пакувальною плівкою. Зазначене порушує пункт 1.13 розділу III Мінімальних норм та може спричинити погіршення стану здоров'я підопічних, оскільки створює парниковий ефект при довготривалому користуванні, особливо в літній період (фото 30).

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

14. Приміщення інтернату не пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

пандуси не обладнані поручнями з обох боків (фото 31);

коридори житлових приміщень не обладнані поручнями (фото 32);

верхні і нижні сходи не промарковані та не контрастують у відношенні до інших сходинок сходового маршу і до горизонтальних площадок сходового маршу (фото 33);

зовнішні сходи до корпусу не мають поручнів з обох боків (фото 34);

вхідні двері до корпусу мають необладнані пороги (фото 35, 36).

15. У ході відвідування групою НПМ виявлено підопічного Б., в якого ампутовані нижні кінцівки. Зі слів підопічного, він не має додаткових засобів для пересування (крісла колісного) та багато часу проводить у ліжку, проте у день відвідування виявив активне бажання пересуватися по коридору закладу. Групою НПМ надано зауваження стосовно необхідності забезпечити підопічного Б. додатковими засобами для пересування.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини)

16. На вікні у санітарно-гігієнічній кімнаті відсутнє непрозоре скло або непрозора плівка.

Окрім того, групою НПМ встановлено, що одяг, взуття, постільна білизна та інший м'який інвентар не персоналізовано. Натомість на м'якому інвентарі та одязі підопічних будівельною фарбою поставлена мітка (фото 37). Персонал пояснив, що це робиться для того, щоб одяг, що належить пансіонату, не виносили із закладу.

Відповідно до рекомендацій Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню СРТ/Inf(98)12-part (далі – Стандарти КЗК) вищезазначені умови не сприяють зміцненню почуття самобутньої особистості та особистої гідності підопічних, а індивідуалізація одягу є однією із форм процесу лікування.

17. В ПНІ не створено умов приватності при здійсненні санітарно-гігієнічних процедур ліжкових хворих та задоволенні фізіологічних потреб підопічних, що відносяться до маломобільних груп населення та використовують санітарний стілець в кімнаті. Таким чином підопічні змушені задовольняти фізіологічні потреби в житлових кімнатах у присутності інших підопічних (фото 38). Пунктом 34 Стандартів КЗК рекомендовано розміщувати сантехнічне обладнання таким чином, щоб підопічний міг бути наодинці сам із собою. Однак у житловому корпусі наявні лише 3 медичні ширми, таким чином забезпечити приватність для кожного підопічного, який цього потребує неможливо.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

18. Виявлені випадки, коли підопічні, які страждають на психічний розлад та становлять безпосередню небезпеку для себе чи оточуючих, не госпіталізуються до закладу з надання психіатричної допомоги для надання їм належної медичної допомоги, що може призводити до випадків загрози життю та здоров'ю як самих підопічних, так і персоналу закладу та порушує вимоги статті 14 Закону України «Про психіатричну допомогу».

Так, в ході відвідування групою НПМ виявлений підопічний Б., який страждає на соматичні захворювання та має трофічні виразки нижніх кінцівок, які потребують хірургічного догляду та лікування (фото 39). Водночас

встановлено, що медичний персонал не надає медичну допомогу підопічному Б., так як він вчиняє чи виявляє реальні наміри вчинити дії, що являють собою безпосередню небезпеку для неї чи оточуючих, зокрема застосовує силу до медичних працівників та інших підопічних.

Разом з тим, ненадання належної медичної допомоги підопічному Б. може призвести до поширення в нього інфекційного процесу, що являє собою безпосередню загрозу його життю та здоров'ю. Групою НПМ керівнику закладу та медичному персоналу надано зауваження стосовно необхідності госпіталізації підопічного для надання йому належної медичної допомоги.

19. У порушення вимог пункту 9 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957, у закладі не проводиться огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування в інтернаті та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над ними, що може призводити до випадків, коли особи продовжують перебувати у закладі без належних підстав, а також значно ускладнює проведення заходів для вирішення питань щодо недієздатності чи обмеження цивільної дієздатності підопічних, які потребують опіки та піклування, та призначення їм опікуна або піклувальника.

20. Також виявлена проблема у взаємодії закладу із закладами охорони здоров'я, які, зі слів медичного персоналу ПНІ, відмовляють у наданні медичних послуг за кошти програми медичних гарантій підопічним, посилаючись на відсутність у них укладених декларацій із лікарем загальної практики – сімейним лікарем відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1394 «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році». Водночас групою НПМ встановлено, що переважна більшість підопічних мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу.

21. Також у закладі відсутня лабораторія, у якій можливо проводити гематологічний контроль у підопічних, яким призначено лікарські засоби із діючою речовиною Clozapine, відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.95 № 147. Задля проведення аналізу зразки крові пацієнтів направляються до комунального закладу охорони здоров'я, проте, зі слів медичних працівників, кількість таких обстежень у лікарні не може перевищувати 5 лабораторних досліджень на тиждень, що не забезпечує встановлену зазначеним наказом необхідну кількість обстежень пацієнтам. Зазначене унеможливорює здійснення ефективного контролю та попередження гранулоцитопенії або агранулоцитозу у пацієнтів, які приймають зазначений лікарський засіб.

22. Встановлено, що медична документація закладу (медичні картки пацієнтів, медичні журнали) ведеться у формі, що не відповідає вимогам наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.12.2012 № 110 (фото 40).

Порушення права на свободу думки, совісті і релігії (стаття 9 Європейської конвенції з прав людини)

23. Під час конференційного спілкування з підопічними стало відомо, що в інтернаті відсутні умови для задоволення релігійних потреб підопічних, а саме не функціонує капличка, в інтернат не навідуються священнослужителі, підопічних не супроводжують до церкви тощо.

Зазначене створює умови, при яких у підопічних відсутня будь-яка можливість задовольнити релігійні потреби, що порушує вимоги статті 35 Конституції України.

Інші порушення.

24. Групою НПМ під час відвідування встановлено, що арматурні картки у закладі ведуться російською мовою, що порушує частину 1 статті 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а саме єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України вжити в межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг Пуща-Водицьким психоневрологічним інтернатом, а також у межах здійснення контролю за діяльністю відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації, надати оцінку діям чи бездіяльності відповідних посадових осіб Київської міської військової адміністрації.

2. Київській міській військовій адміністрації, Київській міській раді:

забезпечити контроль за додержанням прав підопічних;

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Пуща-Водицького психоневрологічного інтернату;

розглянути можливість проведення у закладі ремонтних робіт з метою усунення недоліків, викладених у звіті;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів підопічних на охорону здоров'я та медичної допомоги у Пуща-Водицькому психоневрологічному інтернаті;

забезпечити належну взаємодію закладів соціального захисту населення та закладів охорони здоров'я задля належного медичного обслуговування осіб, які перебувають у таких закладах;

забезпечити медичне обслуговування підопічних інтернату відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1394 «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році».

3. Пуща-Водицькому психоневрологічному інтернату забезпечити:

дотримання Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, а саме: замінити нерозпашні ґрати на вікнах на ґрати, які можуть розкриватися, розсуватися, зніматися або демонтувати їх;

включення до всіх посадових інструкцій персоналу пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

припинення практики безпідставного обмеження підопічних шляхом ізолювання в «закритому відділенні», функціонування якого не передбачене в Положенні про Пуща-Водицький психоневрологічний інтернат;

дотримання норм житлової площі на особу;

обладнання житлових кімнат інтернату кнопками виклику персоналу;

дотримання Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

доступність до питної води підопічним;

проведення перевірки стану безпечності та якості питної води, яку видобувають на території закладу;

облаштування при вході до їдальні умивальників;

вжиття заходів з метою приведення приміщень харчоблоку, їдальні та житлових кімнат до санітарно-гігієнічних вимог;

належне дотримання гігієнічних вимог до зберігання харчових продуктів на складі;

використання медичної клейонки на ліжках ліжкових хворих підопічних;

облаштування житлових корпусів відповідно до норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

підопічного Б. додатковими засобами для пересування;

право підопічних на приватність, зокрема затонувати вікно у санітарно-гігієнічній кімнаті та додатково оснастити житлові кімнати медичними ширмами;

персоналізацію одягу, взуття, постільної білизни та іншого м'якого інвентарю підопічних;

додержання вимог статті 14 Закону України «Про психіатричну допомогу»;

огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого

перебування в інтернаті та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над ними;

ведення медичної документації відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.12.2012 № 110;

умови для задоволення релігійних потреб підопічних;

ведення арматурних карток державною мовою.

Додатки: фотоматеріали на 10 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Антон КРУЦЮК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

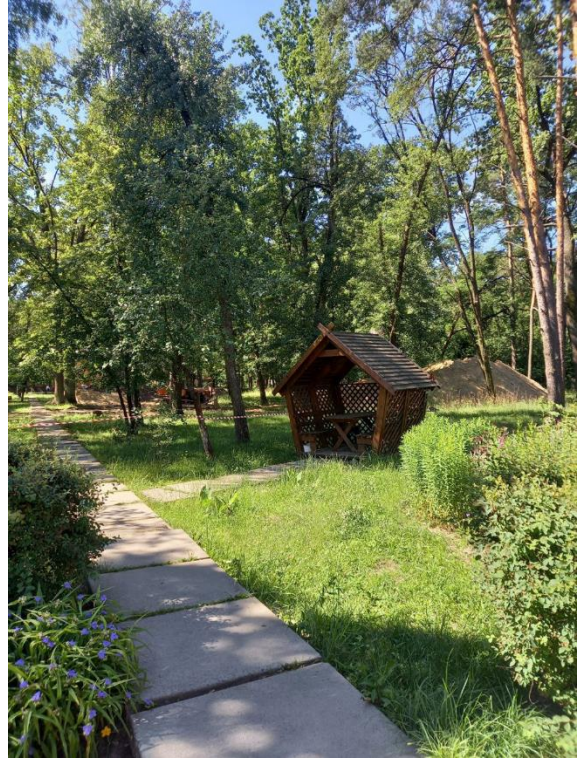

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

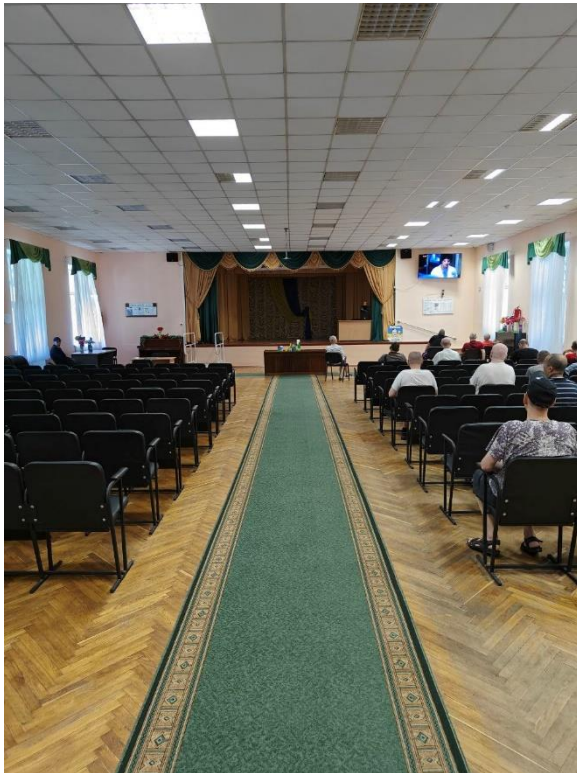

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

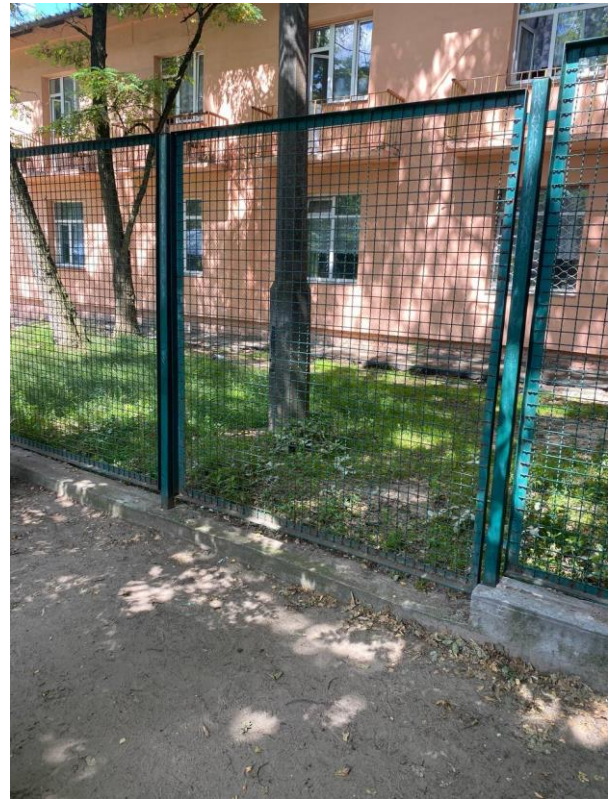
фото 12

φωτο 13

φωτο 14

φωτο 15

φωτο 16

φωτο 17

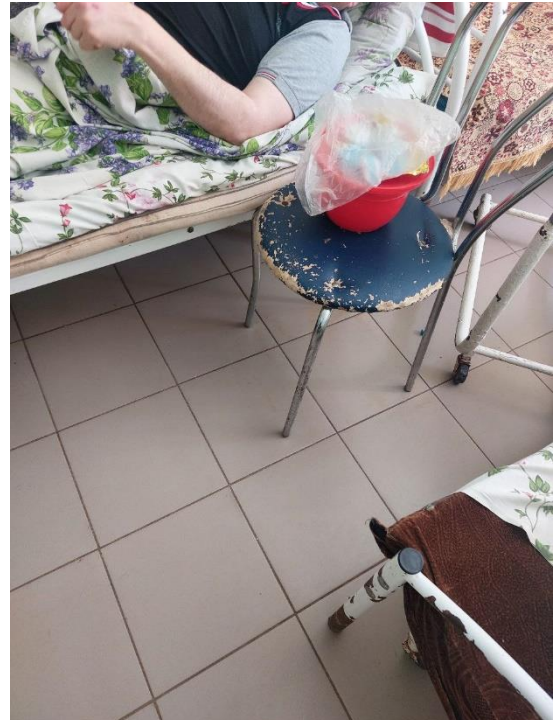
φωτο 18

φωτο 19

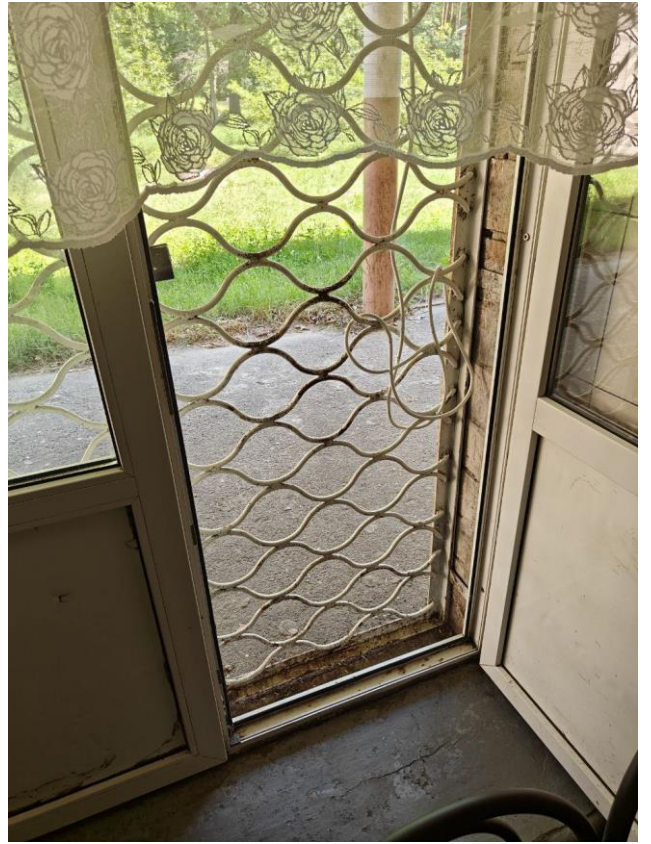
φωτο 20

φωτο 21

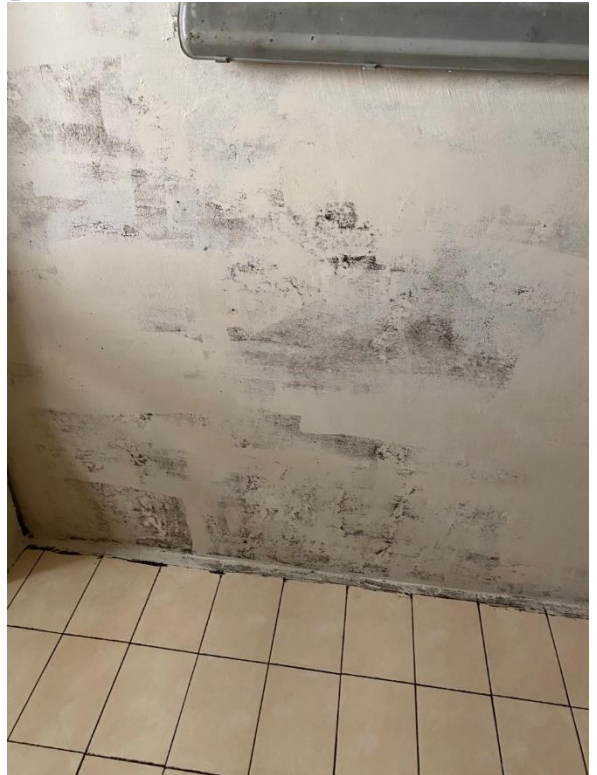
φωτο 22

φωτο 23

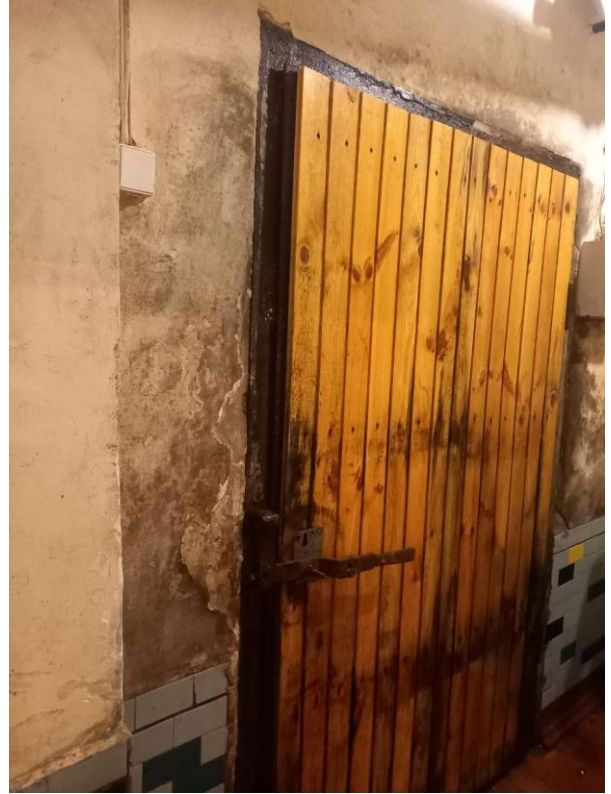
φωτο 24

φωτο 25

φωτο 26

φωτο 27

φωτο 28

φωτο 29

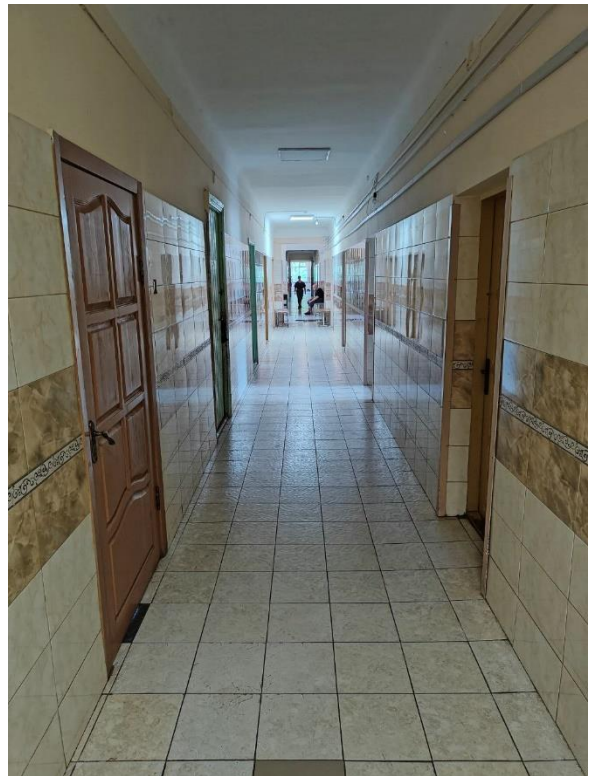
φωτο 30

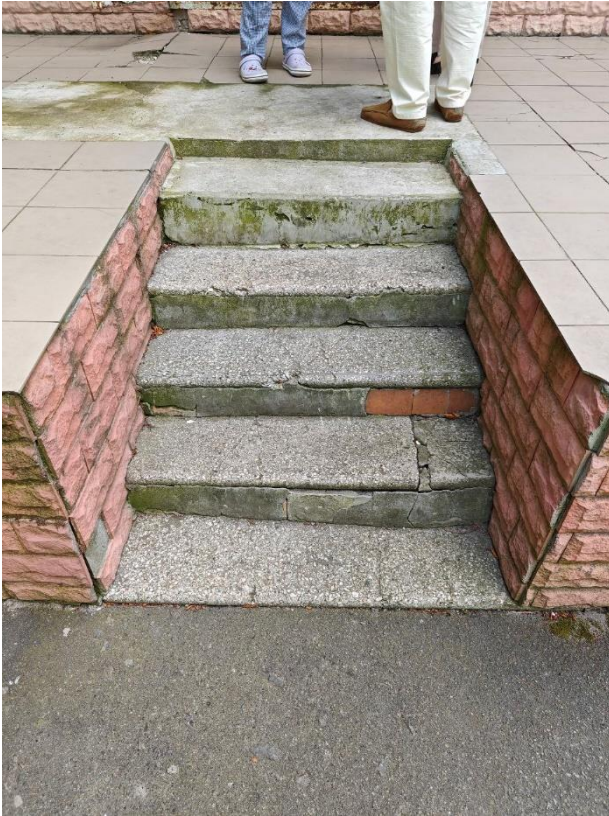
φωτο 31

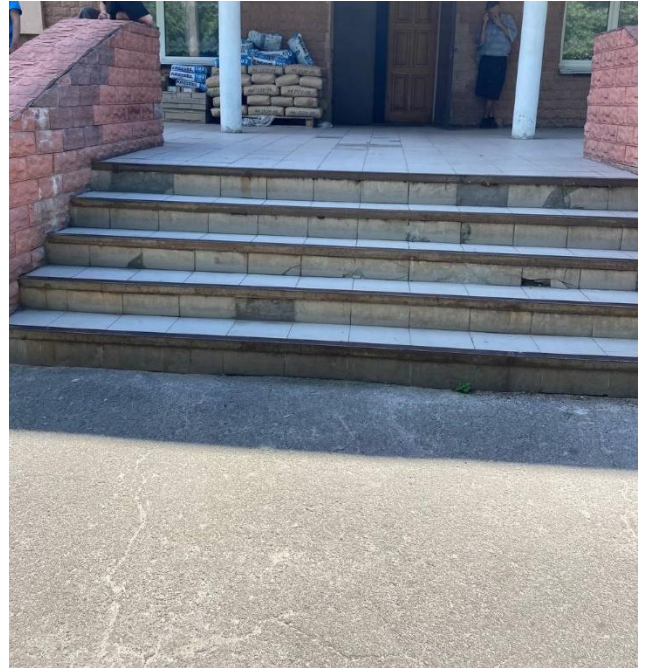
φωτο 32

φωτο 33

φωτο 34

φωτο 35

φωτο 36

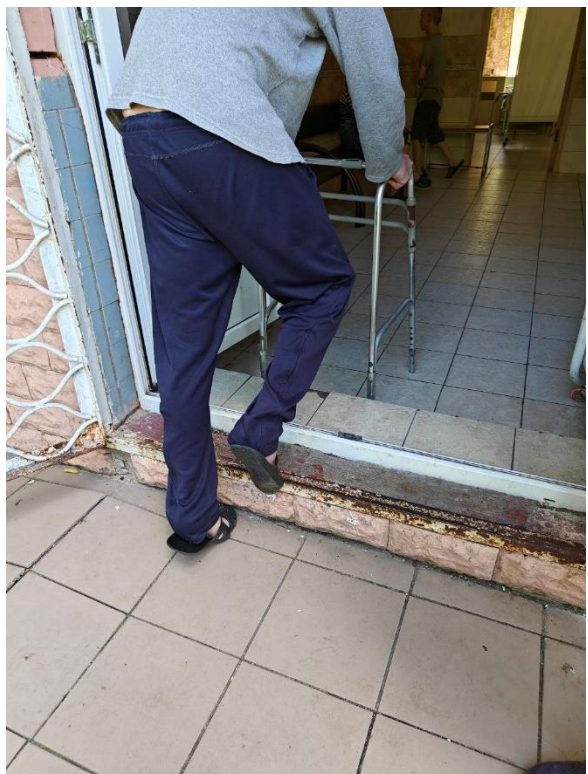

фото 37

фото 38

фото 39

фото 40

